

hen ontbraken het typische vrouwelijke ziektebeeld, de morbus Basedowii, en het typische mannelijke ziektebeeld, het myxoedeem. Bij den *Javaan* dus geen meer of mindere functie van de schildklier. Waaraan moet dit worden toegeschreven? Aan de scheikundige of cytologische veranderingen van het bloed, of aan de meer of mindere prikkelbaarheid van den geest? Wanneer wij ons niet erover verbazen, dat de groote zakenman met zijn erfelijke belasting gaat lijden aan neurasthenie, en de vrouw met haar overprikkelden geest, onder invloed van de op haar werkende emoties, het beeld gaat vertoonen van de ziekte van BASEDOW, moeten wij ons ook niet erover verwonderen, dat zich bij den onbelasten *Javaan*, den natuurmensch, die geen zorgen kent, en slechts zóólang werkt, totdat hij zijn dagkost heeft verdiend, die ziektebeelden niet voordoen.

Het typische vrouwelijke en het typische mannelijke ziektebeeld, zooals wij dat hier zien als gevolg van het emotievolle leven van den erfelijk belasten geest, ontwaren wij niet onder de bewoners van de binnenlanden van Java, en *daarom*, dacht ik, moet daar o. a. ook ontbreken de maagweer.

Voorschoten, 20 Januari 1919.

A. J. DUYMAER VAN TWIST.

VERGIFTIGING DOOR EEN HOMOEOPATHISCH GENEESMIDDEL?

Na 18 jaar lang bijna dagelijks *Rhus toxicodendron* in 3de decimale verdunning bij zieken van allerlei leeftijden, behalve bij kleine kinderen, te hebben voorgeschreven, meestal drie maal daags 8 of 10 druppels en nooit het minste nadeel te hebben kunnen waarnemen, wekt mijn groote belangstelling het artikel onder bovenstaand opschrift van collega B. D. DE HAAS betreffende een patiënte, die door een mijner homoeopathische collega's met nog geringere hoeveelheid dezer artsensij behandeld is. Op grond van waarnemingen der homoeopathische pharmacologie acht ik de onderstelling van DE HAAS wel aannemelijk, maar *allerm minst bewezen* en alleen maar beschouwd in hetzelfde licht, dat ons nu en dan, maar zeldzaam, ook het gevaarlijke openbaart van sommige algemeen-geneeskundige, z.g. allopathische geneesmiddelen, die dagelijks alom door duizenden artsen worden voorgeschreven en die op eens bij bepaalde personen vergiftig kunnen werken.

Het behoort tot de zonderlinge verschijnselen der geschiedenis der homoeopathische artsensijkunde, dat haar tegenstanders de *werking* van homoeopathische verdunningen *ontkennen* wegens het geringe artsensijgehalte, terwijl zij *wel* die middelen, menigmaal juist dezelfde in gelijke verdunningen, nu en dan als *oorzaken van een vergiftiging* willen voorstellen! Hoe dikwijls is juist niet door collegae geglimlacht bij den aanblik van een fleschje *Rhus tox. in 3de verdunning!* Hoe het zij: *Rhus tox.*, wil het *toxisch* kunnen werken, moet dan toch zeker kunnen *werken*, en dan in nog sterkere verdunning, 4de en volgende, tot op zekere hoogte zelfs nog *anders* kunnen werken.

Het pharmacologisch beeld van deze artsensij is zeer bekend en wel uitvoerig bekend, ook in zijn *objectieve* karaktertrekken, met name die der duidelijk waar te nemen *huidveranderingen*. HAHNEMANN besprak voorts in Bnd. II, bldz. 361—417 zijner „Reine Arzneimittellehre”, 3de druk, reeds een eeuw geleden *uitvoerig* de werking van *Rhus tox.* op de *oogen*. Hij noemt daar o. m. „verlamming der oogleden”, „amblyopia amaurotica”, „amaurosis” (symptomen, n°. 127, 128, 151), „gezichtszwakte”, „de voorwerpen zijn bleek”, „het is als een vlies voor de oogen” en ook hoofdpijnen en pijn in den onderbuik geeft hij elders in dit boek aan.

Gouda, 26 Januari 1919.

A. C. A. HOFFMAN.

SALARISREGELING VAN GEMEENTEGENEESHEEREN.

Dezer dagen is een staatscommissie geïnstalleerd, die tot taak heeft de salariering der gemeente-ambtenaren te onderzoeken. Deze commissie is bereid, in den ruimsten zin, een onderzoek in te stellen naar de wijze van salariering der gemeente-ambtenaren. Ik meen goed te doen den collegae-gemeente-artsen aan te raden, voor zoover